

Co oznacza pojęcie „gotowość szkolna”?

Pojęcie „gotowość szkolna” oznacza **gotowość do rozpoczęcia nauki w szkole** i służy określeniu poziomu rozwoju, jaki cechuje dziecko. Oceny dokonuje nauczycielka lub nauczyciel, uwzględniając trzy obszary rozwoju: intelektualny, emocjonalno-społeczny i fizyczny.

Dziecko, które w ocenie pedagogów osiągnie gotowość szkolną, jest na odpowiednim etapie rozwoju i może kontynuować naukę w szkole.

Diagnoza zazwyczaj zawiera takie elementy jak: opis słabych i mocnych stron dziecka, wskazanie podjętych działań mających na celu wsparcie rozwoju oraz wskazówki i rekomendacje dla rodzica. Dzięki takiej diagnozie rodzic wie, czy 6-latek będzie umiał sprostać wymaganiom szkolnym i na jakich aspektach warto się skupić, aby rozpoczęcie edukacji było łatwiejsze, a dziecko lepiej odnalazło się w nowej, szkolnej rzeczywistości.

Gotowość szkolna a dojrzałość szkolna to pojęcia używane zamiennie i oznaczają to samo.

Jak bada się gotowość szkolną?

Głównym narzędziem, jakim dysponuje nauczycielka lub nauczyciel, jest wnikliwa, codzienna **obserwacja dziecka**. Opiekunka lub opiekun grupy przygląda się zachowaniom i pracy podopiecznych, a następnie swoje obserwacje i przemyślenia nanosi na specjalny arkusz ocen, w którym oceniane są poszczególne kryteria. Są to:

- kompetencje intelektualne np.: dziecko rozumie polecenia, wypowiada zdania poprawnie gramatycznie, potrafi liczyć, dzieli słowa na sylaby, rozpoznaje kolory, zna wierszyki i piosenki, potrafi się kupić na wykonywanym zadaniu;
- kompetencje emocjonalno-społeczne np.: dziecko potrafi współpracować, pomaga innym, potrafi się dzielić, nie reaguje zbyt emocjonalnie i agresywnie na niepowodzenia, jest rozważne;
- kompetencje fizyczne (motoryka mała i duża) np.: dziecko potrafi operować nożyczkami, skakać na jednej nodze, rzucać dużą piłką do celu, potrafi poprawie trzymać przybory do pisania, umie poprawnie wykonać szlaczek.

Na ocenę gotowości dziecka do szkoły mają wpływ:

- czynniki środowiskowe: warunki materialne, kulturalne (np. poziom wykształcenia rodziców), społeczno-psychologiczne (np. relacje między domownikami);
- czynniki indywidualne, czyli jednostkowe predyspozycje i zdolności dziecka uwarunkowane genetycznie.

Na co ma wpływ gotowość szkolna?

Diagnoza gotowości szkolnej nie wpływa na to, czy dziecko będzie mogło kontynuować naukę w szkole – rodzice nie mają obowiązku przekazania dokumentu do szkoły podstawowej, do której będzie uczęszczać dziecko.

Diagnoza gotowości szkolnej jest informacją dla rodzica o tym, czy dziecko będzie w stanie sprostać wymaganiom oraz zasadom panującym w szkole, jak i w pełni zrealizować obowiązujący program nauczania.

Jeśli diagnoza wskazuje na brak gotowości szkolnej, rodzic ma prawo odwołać się od opinii i wnioskować o jej powtórzenie w poradni psychologiczno-pedagogicznej. Brak gotowości szkolnej nie jest równoznaczny z decyzją o odroczeniu obowiązku szkolnego (taką decyzję może wydać dyrekcja szkoły podstawowej), ani nie gwarantuje możliwości powtarzania nauki w ostatniej, najstarszej grupie przedszkolnej.

Gotowość szkolna – przykłady

Najczęściej zaświadczenie o gotowości szkolnej przybiera formę oceny opisowej.

Przykład 1:

Ania chętnie podejmuje się zabaw ruchowych, jest żywa i energiczna (warto zapisać dziecko na zajęcia sportowe). Jest empatyczna, chętnie dzieli się z innymi dziećmi, zazwyczaj potrafi pracować w grupie. Wymaga doskonalenia kontroli emocji. Sprawnie posługuje się językiem polskim, zna niektóre litery, umie sylabizować. Opanowała liczenie do 10.

Przykład 2:

Bartek jest nieśmiałym i wrażliwym chłopcem. Lubi zajęcia plastyczne, chętnie angażuje się w zajęcia sportowe. Potrafi sygnalizować swoje potrzeby. Z szacunkiem odnosi się do rówieśników oraz osób dorosłych. Opowiada ciekawe historie, potrafi czytać proste wyrazy, opanował liczenie do 10. Zaleca się dalsze rozwijanie zainteresowań plastycznych dziecka.

Przykład 3:

Kasia jest ruchliwym i aktywnym dzieckiem. Potrafi klasyfikować przedmioty na podstawie opisu, różnicuje figury, potrafi wykonywać obliczenia matematyczne do 20. Nie przejawia życzliwości wobec zwierząt oraz nie rozumie niektórych sytuacji z życia społecznego – zachowuje się niezgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami. Nie odróżnia elementów świata fikcyjnego od świata rzeczywistego. Zaleca się wspieranie dziecka w jego działaniach oraz prowadzenie różnych zabaw mających na celu zapoznanie z zasadami społecznymi.